

Julia Savic

Från: bert.krekula@skogsstyrelsen.se
Skickat: den 7 juli 2023 09:13
Till: Regelrådet
Kopia: Registrator Skogsstyrelsen; lars.hansson@skogsstyrelsen.se;
thomas.martensson@skogsstyrelsen.se
Ämne: Remiss av förslag till Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om
förebyggande av växtskadegörare för skydd av skog dnr: 2022/3797
Bifogade filer: Remissmissiv.docx; Konsekvensutredning ver 2.docx; Föreskriftsutkast
20230703.docx

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Julia
AppServerName: p360_prod
DocumentID: RR 2023-184:01
DocumentIsArchived: -1

Hej!

Ni ges härmed möjlighet att, i enlighet med bifogade underlag, inkomma med synpunkter på förslaget av föreskrifter till växtskyddslagen.

Med vänlig hälsning
Bert Krekula

Bert Krekula | Specialist tillsyn
Skogsstyrelsen | Tillsynsenheten
Stationsgatan 7D, 97238 Luleå
036-35 93 00 (växel) | 0920-23 82 36 (direkt)
bert.krekula@skogsstyrelsen.se | skogsstyrelsen.se
Så behandlar vi personuppgifter

Remiss av förslag till Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS [20XX:XX]) om förebyggande av växtskadegörare för skydd av skog

Ni ges härmed tillfälle att lämna synpunkter på den konsekvensutredning som myndigheten gjort av förslaget till reglering om förebyggande av växtskadegörare för skydd av skog.

Bakgrund

Skogsstyrelsen har för avsikt att med stöd av 2 kap. 3 § växtskyddsförordningen (2022:795) och 7 § växtskyddslagen (2022:725) föreskriva och ge allmänna råd om växtskyddsåtgärder av relevans för det svenska skogsbruket. Syftet är att minska risken för och omfattningen av skador orsakade av vissa nationellt definierade växtskadegörare (se 2 kap 3 § växtskyddsförordningen), på träslag som används i virkesproduktion.

Motsvarande reglering, med smärre skillnader, finns redan idag i 6 kap. Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till Skogsvårdslagen. Lagstiftaren valde dock i samband med införandet av den nuvarande växtskyddslagen att flytta regleringen från skogsvårdslagen till växtskyddslagen.

Processen fram till beslut av föreskrifter

Avsikten är att genomföra en sedvanlig remiss till externa aktörer i september/oktober 2023 för att i december 2023 lägga fram förslaget till Skogsstyrelsens styrelse för beslut.

Svar senast 25 augusti

Bifogat till denna skrivelse finns ett förslag till föreskrift samt en konsekvensutredning av förslaget. Vi emotser ert svar senast den 25 augusti. Även om ni inte har några synpunkter på konsekvensutredningen så är vi tacksamma om ni meddelar oss det.

Yttrande skickas med e-post till registrator@skogsstyrelsen.se med kopia till bert.krekula@skogsstyrelsen.se. Märk ert yttrande med ”2022/3797 Skogsstyrelsens förslag om föreskrifter till växtskyddslagen”.

Om ni önskar ta emot remissvarssammanställning och vårt bemötande av synpunkter efter beslut, ber vi er att uppge den adress till vilken materialet ska skickas.

Om ni har frågor med anledning av remissen är ni välkomna att kontakta:

Under v. 28 samt v. 33 och 34
Bert Krekula, tillsynsspecialist (föreskriftsansvarig)
bert.krekula@skogsstyrelsen.se

Under v. 29
Lars Hansson, verksjurist
lars.hansson@skogsstyrelsen.se

Under v. 31 och 32
Thomas Mårtensson, enhetschef
thomas.martensson@skogsstyrelsen.se

Bert Krekula
Tillsynsspecialist (föreskriftsansvarig)

Bilagor

1. Förslag till föreskrift (bifogad fil)
2. Konsekvensutredning (bifogad fil)

**Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SKSFS [20XX:X]
om förebyggande av växtskadegörare för
skydd av skog;**Utkom från trycket
den [X månad 20XX]

beslutade den [X månad 20XX]

Sakord: [Ange sakord]

Skogsstyrelsen föreskriver följande med stöd av 2 kap. 3 §
växtskyddsförordningen (2022:795).

Dessutom beslutar Skogsstyrelsen om följande allmänna råd.

Inledning

1 § Dessa föreskrifterna avser den som äger trädbevuxen mark eller bedriver skogsbruk, eller lagrar virke. Föreskrifterna tillämpas på gran av släktet *Picea* med stamdiameter över 10 cm på bark och tall av arten *Pinus sylvestris* med skorp bark.

Föreskrifterna syftar till att ange vilka förbud, begränsningar och åtgärder som ska iakttas till förebyggande av förekomsten av växtskadegörare. Skogsstyrelsen kan enligt 2 kap. 3 § tredje stycket växtskyddsförordningen (2022:795) besluta om mer ingripande förbud, begränsningar eller åtgärder i det enskilda fallet.

2 § För tillämpningen av dessa föreskrifter har landet delats in i områdena Norr och Söder.

Med område Norr avses Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län samt Transtrands, Särna och Idre distrikt i Dalarnas län.

Med område Söder avses Gävleborgs län, Dalarnas län utom Transtrands, Särna och Idre distrikt samt alla län söder därom.

Med distrikt avses den indelning av Sverige som anges i förordning (2015:493) om distrikt, och som baseras på den territoriella församlingsindelning som fanns den 31 december 1999.

3 § Föreskrifterna gäller inte

1. i fjällnära skog enligt avgränsningen i Skogsstyrelsens föreskrifter (SKSFS 1991:3) om gränserna för fjällnära skog,

2. skadad skog på skogligt impediment. Med begreppet skogligt impediment avses detsamma som anges i definitionen i 2 § skogsvårdslagen (1979:429),

3. skog inom område som omfattas av naturvårdsavtal enligt 7 kap. 3 § jordabalken, om ett syfte med avtalet är att gynna förekomsten av död ved,

4. stubbar lägre än 1 meter, kulturstubbar och stubbvältor.

Definitioner

4 § I dessa föreskrifter betyder

lagring: att rått barrvirke lämnas kvar inom avverkningsområdet eller att det lagras längs bilväg eller på annan plats,

kulturstubbe: en 1,3 meter hög stubbe (kapad i bröst höjd) som tydligt markerar förekomst av forn- eller kulturlämning.

rått barrvirke: färskt liggande eller stående stamvirke som är lämpligt som yngelmaterial för växtskadegörare,
skogsindustri: fast anläggning för bearbetning eller förbränning av virke,
skorpbark: långsgående oregelbundna fåror i uppsprucken tjock bark på nedre delen av tallstammar,
stamvirke: hela eller delar av trädstammar, oavsett tilltänt användningsområde,
stubbvälta: stubbar som lagts i högar eller strängar på hyggen (för att torka och renas av regn och vind),
växtskadegörare: större mörkborre, åttatandad barkborre och sextandad barkborre,
yngelmaterial: träddelar som behövs för insekters äggläggning samt utveckling av larver och puppor.

Rått barrvirke som kan tjäna som yngelmaterial för växtskadegörare

5 § När mer än 5 m³sk rått barrvirke avsiktligt eller oavsiktligt skadats inom ett hektar genom storm, snöbrott, avverkning, röjning eller på annat sätt, ska den volym skadat rått barrvirke som överstiger 5 m³sk utforslas eller göras otjänlig som yngelmaterial för växtskadegörare före de tidpunkter som anges under rubriken "Lagring av stamvirke".

Allmänna råd till 5 §

För att göra bedömningen om stamvirke riskerar att utgöra yngelmaterial för åttatandad barkborre och större mörkborre kan innerbarken undersökas. Vit innerbark innebär normalt att stamvirke eller träddelar kan vara yngelmaterial. Brun innerbark eller vit innerbark i smalare remsor än 3 centimeter är däremot inte lämpligt som yngelmaterial.

Risken för att röjda tallstammar med skorpbark ska tjäna som yngelmaterial för större mörkborre kan minskas om röjning och hyggesrensning av tall med skorpbark utförs under perioden den 15 maj – den 31 juli inom område Norr, respektive den 1 maj – den 31 juli inom område Söder.

Lagring av stamvirke

6 § Inom område Norr får rått barrvirke som avverkats före den 1 juni inte lagras efter den 1 juli samma år. För gran gäller dessutom att rått stamvirke som avverkats under perioden från den 1 juni till den 1 juli inte får lagras efter den 1 augusti samma år.

7 § Inom område Söder får rått barrvirke som avverkats före den 15 maj inte lagras efter den 15 juni samma år. För gran gäller dessutom att rått stamvirke som avverkats under perioden från den 15 maj till den 15 juni inte får lagras efter den 15 juli samma år, samt att rått stamvirke som avverkats under perioden från den 15 juni till den 15 juli inte får lagras efter den 15 augusti samma år.

8 § Föreskrifterna i 6 och 7 §§ gäller dock inte

1. rått barrvirke som före växtskadegörarnas svärmning behandlas så att det inte kan tjäna som yngelmaterial för växtskadegörare,

2. då åtgärder vidtas efter växtskadegörarnas svärmning så att inte någon ny generation av växtskadegörare kan lämna barrvirket,
3. rått tall- eller granvirke som lagras i terminal som omfattar minst 5 000 m³ tall- eller granvirke,
4. virke som lagras vid skogsindustri.

Allmänna råd till 8 §

Rått barrvirke kan behandlas så att det inte kan tjäna som yngelmaterial för växtskadegörare eller så att någon ny generation av växtskadegörare inte kan lämna virket t.ex. genom att:

1. Rått barrvirke avbarkas helt när det finns vita yngelstadier (larver och puppor) av barkborrar under barken eller fräses sönder när det finns fullt utvecklade barkborrar under eller i barken
2. Rått barrvirke avbarkas eller att barken trycks sönder mekaniskt senast i samband med växtskadegörarnas svärmning så att minst 80 % av barkytan inte längre är duglig som yngelsubstrat för växtskadegörare.
3. De tre översta lagren i en välta med rått barrvirke av gran täcks med överdrag eller en välta med rått barrvirke av tall täcks helt. Täckningen bör göras före växtskadegörarnas svärmning för att nå önskad effekt. Täckning kan ske med sådant virke eller avverkningsrester som inte är tjänligt som yngelmaterial för växtskadegörarna.
4. De tre översta lagren i en välta med rått barrvirke av gran, som lagts i vältan före växtskadegörarnas svärmning, transporteras till skogsindustri eller terminal efter svärmningen men senast det datum då lagringsförbud inträder, eller behandlas på ett sätt som förhindrar kläckningen av en ny generation av växtskadegörare. Exempel på sådan behandling kan vara flisning eller barkning.
5. Rått barrvirke med växtskadegörare flisas. Detta utförs före det datum då lagringsförbud inträder och är särskilt lämpligt vid lagring av rått barrvirke som avses att lagras torrt.
6. Rått barrvirke bevattnas. Rått barrvirke av tall bör bevattnas minst två veckor och rått barrvirke av gran minst fyra veckor före de tidpunkter då lagringsförbud inträder för obehandlat barrvirke. Bevattningen bör pågå i minst åtta veckor och omfatta minst 50 millimeter vatten per dygn.
7. Rått barrvirke behandlas med insekticider senast i samband med växtskadegörarnas svärmning. Sådan behandling bör ske endast om ingen av de ovan angivna skogsskyddsåtgärderna kan vidtas.

Undantag

9 § Om det finns särskilda skäl kan Skogsstyrelsen medge undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter. Såsom särskilda skäl kan beaktas att det finns höga naturvärden i det berörda området eller att tillämpning av föreskrifterna får effekter som framstår som oskäliga för enskild.

Dessa föreskrifter träder i kraft den

På Skogsstyrelsens vägnar

HERMAN SUNDQVIST

[Föredragande]
[Enhet]

UTKAST

Konsekvensutredning av Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SKSFS [20XX:XX] till växtskyddslagen

Innehåll

1	Förslag till Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till växtskyddslagen	3
1.1	Inledning.....	3
1.2	Skogsstyrelsens förslag i sammanfattning	3
2	Allmänt.....	5
2.1	Vad är problemet eller anledningen till regleringen?	5
2.2	Beskrivning av den föreslagna regleringen	5
2.3	Beskrivning av alternativa lösningar	8
2.4	Beskrivning av vilka som berörs av regleringen	11
2.5	Redogörelse för de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på.....	11
2.6	Redogörelse för de kostnadmässiga och andra konsekvenser insektsskadorna medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen.....	12
2.7	Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen	15
2.8	Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser	15
3	Konsekvenser för företag	17
3.1	Redogörelse för uppgifter om de företag som berörs.....	17
3.2	Redogörelse för vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader	20
3.3	Redogörelse för övriga kostnader.....	20
3.4	Redogörelse för i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen.....	20
3.5	Redogörelse för andra avseende i vilka regleringen kan komma att påverka företagen	21
3.6	Bedömning av om särskild hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning	21

4	Konsekvenser för kommuner och regioner	22
4.1	Redogörelse för de överväganden som Skogsstyrelsen har gjort enligt 14 kap. 3 § regeringsformen.....	22
4.2	Redovisning av kostnadsberäkning	22

UTKAST

1 Förslag till Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till växtskyddslagen

1.1 Inledning

I denna utredning beskrivs i avsnitt 1 förslagen till regeländringar, de regleringsalternativ som övervägts och de bemyndiganden som regleringen grundar sig på. I avsnittet redogörs också för de kostnadsmässiga konsekvenser som de övervägda regleringsalternativen medför. I avsnitt 2 beskrivs konsekvenser för företagen av den föreslagna regleringen. I avsnitt 3 beskrivs konsekvenser för kommuner och regioner.

1.2 Skogsstyrelsens förslag i sammanfattning

Förslaget innebär att nuvarande regler om åtgärder mot skadliga insekter i 6 kap. Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen upphävs och ersätts med nya föreskrifter som meddelas med stöd av de nya bemyndigandena i växtskyddslagen (2022:725) samt växtskyddsförordningen (2022:795).

Av det nya bemyndigandet i 2 kap. 3 § tredje stycket växtskyddsförordningen framgår att Skogsstyrelsen i enskilda fall får besluta om mer ingripande förbud, begränsningar eller åtgärder vilket medfört att det numera inte finns behov av att föreskriva om regler om bekämpningsåtgärder i vissa områden såsom i nuvarande föreskrifter i 6 kap. 15–21 §§ Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen.

I förhållande till nuvarande föreskrifter har dessutom följande sakändringar gjorts i föreskriftsförslaget:

- I nuvarande föreskrifter är både tall- och granhögstubbar undantagna reglerna om bekämpning av skadliga insekter men i föreskriftsförslaget är de inte längre undantagna regler om bekämpning. Vad gäller kulturstubbar som tydligt markerar förekomst av forn- eller kulturlämning så är de fortsättningsvis undantagna regler om bekämpning, vilket har förtydligats i föreskriftsförslaget när det generella undantaget för högstubbar tas bort.
- I det allmänna rådet till 5 § i föreskriftsförslaget har det lagts till råd om hur risken kan minskas för att röjda tallstammar med skorp bark ska tjäna som yngelmaterial för större mörghorre efter röjning och hyggesrensning.
- I föreskriftsförslaget har tidpunkterna för när rått barrvirke som kan utgöra yngelmaterial för växtskadegörare inte längre får lagras tidigarelags med cirka två veckor i förhållande till nuvarande reglering i 6 kap. 11 och 12 §§ Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen.

Skogsstyrelsen bedömer att den föreslagna regleringen i sig inte kommer att påverka företagens kostnader och inte heller kommer att påverka

konkurrensförhållandena för skogsägare eller skogsbruksföretag. För skogsnäringen innebär förslaget att skogsföretagen behöver anpassa industri och avverkningsorganisation snabbare till nya regler och troligtvis kommer de totala kostnaderna öka något på grund av ökade informationsinsatser och omställningskostnader.

För att underlätta anpassning till de nya tidpunkterna ska ikraftträdandet förläggas till hösten 2024. På så sätt ges bäst möjlighet för alla skogsägare och företag som äger skog och bedriver skogsbruk att planera sin verksamhet.

UTKAST

2 Allmänt

2.1 Vad är problemet eller anledningen till regleringen?

I dagsläget återfinns föreskrifter angående åtgärder mot skadliga insekter i 6 kap. i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen. Föreskrifterna är meddelade med stöd av bemyndigandet i 29 § skogsvårdslagen (1979:429) samt 29 § skogsvårdsförordningen (1993:1096). 29 § skogsvårdslagen och 29 § skogsvårdsförordningen upphörde att gälla den 1 juli 2022 till följd av att en ny växtskyddslagstiftning trädde i kraft samma dag, växtskyddslagen och växtskyddsförordningen.

Sedan den 1 juli 2022 återfinns bemyndiganden för Skogsstyrelsen att meddela föreskrifter om åtgärder mot vissa skadliga insekter i växtskyddslagen samt växtskyddsförordningen i stället för i skogsvårdslagen.

Med anledning av att områdesgränserna för nuvarande bekämpningsområden i 6 kap. 15 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen behövs ses över så har det uppstått ett behov av att göra en översyn av de nuvarande bestämmelserna i 6 kap. Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen. Med bekämpningsområden avses geografiska områden där det finns hög risk för angrepp av granbarkborre och där det gäller särskilda föreskrifter om bekämpning av granbarkborre. Mot bakgrund av det förändrade bemyndigandet behöver reglerna även av den anledningen förändras.

Föreskriftsarbetet har därför som syfte att upphäva föreskrifterna i 6 kap. Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen, som meddelats med stöd av bemyndigandena i skogsvårdslagen samt skogsvårdsförordningen, och ersätta dem med nya föreskrifter som meddelas med stöd av de nya bemyndigandena i växtskyddslagen samt växtskyddsförordningen.

I samband med att föreskrifterna i 6 kap. Skogsstyrelsens föreskrifter ersätts med nya föreskrifter görs även en del redaktionella och språkliga ändringar som syftar till att göra föreskriften mer överskådlig och lättläst. De tidpunkter som anges i nuvarande reglering avseende lagring av stamvirke tidigareläggs i föreskriftsförslaget med cirka två veckor med anledning av pågående klimatförändring samt de erfarenheter som gjorts av Skogsstyrelsens insektsövervakning.

2.2 Beskrivning av den föreslagna regleringen

Den förslagna regleringen kan beskrivas enligt följande.

2.2.1 Inledning

1 §

Den inledande föreskriften ger information om föreskriftens tillämplighet utan att läsaren ska behöva vara insatt i vad som anges i bemyndigandet i växtskyddsförordningen. Av den framgår för vem/vilka den gäller samt vilka

trädarter den gäller för. Förslaget är i sak detsamma som återfinns i nuvarande reglering i 6 kap. Skogsstyrelsens föreskrifter. I sista stycket i den inledande bestämmelsen framgår att Skogsstyrelsen i enskilda fall kan besluta om mer ingripande förbud, begränsningar eller åtgärder enligt växtskyddsförordningen.

2 §

De naturgivna förhållandena skiljer sig åt i landet och av den anledningen behöver en områdesindelning ske. För tillämpning av föreskrifterna har landet därför delats i två områden, område Norr och område Söder. I föreskriften definieras områdena. Den senaste ändringen av områdesindelningen trädde i kraft den 1 april 2019 och har därefter inte förändrats. Områdesindelningen är i detta föreskriftsförslag densamma som enligt nu gällande 6 kap. 1 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen.

3 §

I den föreslagna regleringen har det gjorts generella undantag när föreskrifterna inte ska gälla. Förutom avseende en punkt överensstämmer innehållet i förslaget med nuvarande 6 kap. 2 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen. I nuvarande föreskrifter är både tall- och granhögstubbar undantagna reglerna om bekämpning av skadliga insekter. I föreskriftsförslaget har det generella undantaget för både tall- och granhögstubbar nu tagits bort. Undantaget från bestämmelserna som avser tallhögstubbar har visat sig få negativa konsekvenser i talldominerad skog vid omfattande skador som orsakats av snöbrott och det finns därför behov av att ta bort undantaget. Vad gäller granhögstubbar så utgör även dessa ett lämpligt yngelsubstrat när granar står snöbrutna inneslutna i bestånd varför även det generella undantaget för granhögstubbar tas bort. Behovet av tillskapade högstubbar som har en naturvårdnytta och bedöms kunna tillgodoses vid avverkning inom ramen för det generella undantaget för de fem skogskubikmeter rått barrvirke inom en hektar som får lämnas kvar utan krav på åtgärder.

Det föreslås även att det fortsättningsvis vara möjligt att utan begränsningar lämna kvar kulturstubbar som markerar forn- eller kulturlämning då de i föreskriftsförslaget undantas regler om bekämpning.

2.2.2 Definitioner

4 §

I bestämmelsen definieras begrepp i den föreslagna regleringen. Motsvarande definitioner finns i den nuvarande regleringen men är inte samlade i en och samma bestämmelse. De ändringar som gjorts i förslaget innebär att definitionerna nu har samlats i en punktlista under en och samma bestämmelse.

2.2.3 Rått barrvirke som kan tjäna som yngelmaterial för växtskadegörare

5 §

Den föreslagna bestämmelsen är riktad till de som har att följa bestämmelserna och anger vid vilken kvantitet skadat rått barrvirke inom en hektar som förebyggande åtgärder ska vidtas. Kvantiteten som anges i föreskriftsförslaget är densamma som anges i nuvarande 6 kap. 10 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen och någon förändring av regleringen har inte bedömts vara nödvändig.

Allmänna råd till 5 §

Det allmänna rådet har tagits fram till ledning för att avgöra om stamvirke riskerar utgöra yngelmaterial för åttatandad barkborre och större märgborre. Till det allmänna rådet har det lagts till råd om hur risken kan minskas för att röjda tallstammar med skorp bark ska tjäna som yngelmaterial för större märgborre efter röjning och hyggesrensning.

2.2.4 Lagring av stamvirke

6 §

Av bestämmelsen framgår de tidpunkter i område Norr när rått barrvirke som kan utgöra yngelmaterial för växtskadegörare inte längre får lagras. Tidpunkterna har i förhållande till nuvarande reglering i 6 kap. 11 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen och med anledning av den pågående klimatförändringen och erfarenheter från Skogsstyrelsens insektsövervakning tidigarelagts med cirka två veckor.

7 §

Av bestämmelsen framgår de tidpunkter i område Söder när rått barrvirke som kan utgöra yngelmaterial för växtskadegörare inte längre får lagras. Tidpunkterna har i förhållande till nuvarande reglering i 6 kap. 12 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen och med anledning av den pågående klimatförändringen och erfarenheter från Skogsstyrelsens insektsövervakning tidigarelagts med cirka två veckor.

8 §

I bestämmelsen anges fyra exempel på situationer när föreskrifterna i 6 och 7 §§ inte ska gälla. Undantagen motsvarar desamma som i nuvarande reglering i 6 kap. 13 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen. Undantaget i första punkten anger att insektsfarligt virke kan behandlas så att det inte kan tjäna som yngelmaterial för växtskadegörare. Andra punkten anger att åtgärder kan vidtas efter växtskadegörarnas svärmning så att inte någon ny generation kan lämna virket, vilket innebär att virket undantas från bestämmelserna. I tredje och fjärde punkten undantas viss virkeslagring från bestämmelserna.

Allmänna råd till 8 §

I de allmänna råden till 8 § anges exempel på hur rått barrvirke kan behandlas så det inte ska kunna tjäna som yngelmateriel för växtskadegörare. I de allmänna råden anges också exempel på åtgärder som kan vidtas så att en ny generation växtskadegörare inte ska kunna lämna virket.

9 §

Av bestämmelsen framgår att Skogsstyrelsen har möjlighet att medge undantag från bestämmelserna i föreskriften. Motsvarande möjlighet för undantag finns i nuvarande 6 kap. 9 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen.

2.3 Beskrivning av alternativa lösningar

Skogsstyrelsen har under arbetets gång övervägt olika alternativ. De alternativa lösningar som Skogsstyrelsen bedömer finns är att ersätta de gällande föreskrifterna med nya föreskrifter som meddelas med stöd av nya bemyndiganden i växtskyddslagen samt växtskyddsförordningen eller att behålla dem oförändrade.

Syftet med föreskrifter om begränsningar eller åtgärder för att begränsa förekomsten av *större mörghorre*, *åttatandad barkborre* (granbarkborre) samt *sextandad barkborre* för skydd av skog är främst följande. Det är påvisat, bland annat i refererade rapporter i denna konsekvensutredning (se mer 1.6) att de föreskrifter som föreslås omfattas av sådana förebyggande åtgärder som typiskt sett, effektivt kan ha begränsande effekter på aktuella växtskadegörare på skog. Föreskrifterna och de allmänna råden har en viktig funktion som på ett enkelt sätt förebygger potentiellt skapande av yngelhärdar för nämnda växtskadegörare.

Fram till att växtskyddslagen trädde i kraft den 1 juli 2022 hade Skogsstyrelsen bemyndigande att besluta om föreskrifter med stöd av 29 § skogsvårdslagen samt 29 § skogsvårdsförordningen. Efter att den nya växtskyddslagen trädde i kraft har Skogsstyrelsen i stället bemyndigande att besluta om föreskrifter genom 7 § växtskyddslagen samt 2 kap. 3 § växtskyddsförordningen. Bemyndigandet som följer av 7 § växtskyddslagen är desamma som det bemyndigande som tidigare fanns i skogsvårdslagen men är även till vissa delar något utökat i förhållande till det tidigare bemyndigandet i skogsvårdslagen. Skogsstyrelsen har funnit behov av att genomföra en översyn av sina föreskrifter om åtgärder mot skadliga insekter. I samband med den översynen bedöms det nödvändigt att upphäva de nu gällande bestämmelserna, meddelade med stöd av numera upphävda regler i skogsvårdslagen, och i stället meddela nya föreskrifter och allmänna råd till den nya växtskyddslagstiftningen. Alternativet att flytta över de nu gällande föreskrifterna och allmänna råden i 6 kap. Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen oförändrade till den nya växtskyddslagen, utan att göra någon översyn av effekten av nuvarande föreskrifter och allmänna råd bedöms inte lämpligt. Det skulle framför allt innebära att reglerna om bekämpningsområden kvarstår oförändrade. Med bekämpningsområden avses geografiska områden där det finns hög risk för angrepp av granbarkborre och där det i nuläget gäller särskilda föreskrifter om

bekämpning av granbarkborre. Skogsstyrelsen anser att den nuvarande hanteringen med bekämpningsområden inte är ändamålsenlig och effektiv för att uppnå syftet. Att Skogsstyrelsen behöver genomföra ett arbete och ändra föreskrifterna så fort bekämpningsområden behöver justeras utifrån ändrade faktiska förhållanden i naturen kring insektsangrepp är ett tidskrävande, ineffektivt och kostsamt förfarande som inte uppnår det önskvärda resultatet. Reglerna som tillkommer inom bekämpningsområden bedöms dessutom förhållandevis ineffektiva.

Skogsstyrelsen bedömer därför att det finns skäl att genomföra en översyn av nuvarande föreskrifter och allmänna råd om åtgärder mot skadliga insekter. En av utgångspunkterna i översynen är att se över hanteringen och regelverket kring föreskrifterna om bekämpningsområden. I det fallet att Skogsstyrelsen slutligen inte genomför några förändringar av nuvarande föreskrifter behöver Skogsstyrelsen trots detta meddela föreskrifter för nytt bekämpningsområde eftersom de faktiska förhållandena kring granbarkborrarnas spridning och angrepp förändrats. En sådan föreskriftsändring behöver beslutas med det bemyndigande som Skogsstyrelsen har genom växtskyddslagen.

2.3.1 Alternativ som inte innebär reglering

Skogsstyrelsen arbetar aktivt i samverkan med skogsbruket och andra berörda myndigheter i en rad olika frågor. Skogsskador av insektsangrepp är en sådan fråga som tas upp i det nationella respektive de regionala sektorsråden i skogliga frågor. Dessa sektorsråd är rådgivande organ till Skogsstyrelsen.

Centrala skogsskyddskommittén (CSK) är också ett rådgivande organ och referensforum för Skogsstyrelsen, vars verksamhet specifikt omfattar skador på skog orsakade av insekter, svampar, vilt, väderlek, klimatförändringar, luftföroreningar och markförsurningar. CSK:s uppgift är att vara ett forum för utbyte av idéer, erfarenheter och kunskap och sammanställa aktuella skadelägen samt diskutera förslag till åtgärder.

Projektet ”Stoppa borrarne” var ett samverkansprojekt mellan Skogsstyrelsen, skogsbruket och länsstyrelserna i södra Sverige. Samverkansprojektet startades 2018 som en konkret åtgärd för att, i samverkan med skogsbruket och länsstyrelserna, begränsa angreppen och skadorna så långt det är möjligt.

Skogsstyrelsen genomför även, tillsammans med skogsbruket, lokala informationsträffar och skogskvällar som vänder sig till skogsägare i främst de områden i landet där det finns konstaterade problem med återkommande insektshärjningar.

Ovanstående exempel kan ses som alternativ till reglering. Skogsbruket, bland annat genom CSK, har dock själva påtalat vikten av en reglering, varför reglering och aktiviteterna/åtgärderna ovan ska ses som viktiga komplement till varandra. Det bedöms därmed inte lämpligt att helt upphäva nuvarande 6 kap. Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen utan att ersätta dessa med viss ny reglering med stöd av växtskyddslagstiftningen.

2.3.2 Regleringsalternativ

Skogsstyrelsen bedömer att den mest ändamålsenliga åtgärden är att ersätta de nuvarande föreskrifterna med nya föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigandena i den nya växtskyddslagstiftningen och istället anpassa dessa nya bestämmelser till att begränsa uppkomsten av kommande insektshärjningar och skogsskadesituationer. Föreslagna ändringar innebär vissa skärpningar av krav på förebyggande åtgärder inom hela landet i stället för högre krav inom vissa utpekade regioner, så kallade bekämpningsområden. Avsikten är att återgå till att föreskrifterna och de allmänna råden gäller generellt och när skadesituationer uppkommer har Skogsstyrelsen möjlighet att snabbt i det enskilda fallet förelägga om sådana åtgärder som krävs för att begränsa insektshärjning lokalt.

Dokumentation och uppgifter

Enligt det bemyndigande som Skogsstyrelsen fått i 3 kap. 2 § växtskyddsförordningen, får Skogsstyrelsen även meddela föreskrifter om skyldighet att den som äger trädbevuxen mark, bedriver skogsbruk eller yrkesmässigt lagrar virke att dokumentera vissa uppgifter om den verksamhet som bedrivs. Uppgifterna ska koppla till risken för spridning av växtskadegörare samt uppgifter som har betydelse i risken för spridning av växtskadegörarna Större mörghorre, åttatandad barkborre samt sextandad barkborre inom sin verksamhet till Skogsstyrelsen. Detta bemyndigande har tillkommit genom den nya växtskyddslagstiftningen och återfinns inte i det bemyndigande som Skogsstyrelsen tidigare hade i skogsvårdslagen. Skogsstyrelsen har i nuläget inte bedömt att det finns något behov av att meddela några föreskrifter med stöd av det bemyndigandet. Skogsstyrelsen har gått igenom nuläget och analyserat myndighetens tillsyn samt verksamhetens roll i att begränsa spridning samt bekämpning av växtskadegörare. Bedömningen är i dagsläget att nuvarande arbetssätt fungerar tillfredsställande och att lagstiftningens syfte bedöms kunna uppnås utan att föreskrifter och allmänna råd meddelas med stöd av bemyndigandet i 3 kap. 2 § växtskyddsförordningen. Det kan dock finnas ett sådant behov i framtiden om Skogsstyrelsens tillsyn omstruktureras eller om det framkommer att de som bedriver skogsbruk inte lever upp till det ansvar som följer av skogspolitikerna.

Föreskrifter för bekämpning och förebygga vissa skadeinsekter

I de numera upphävda bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen och 29 § skogsvårdsförordningen fanns ett bemyndigande att Skogsstyrelsen kunde meddela föreskrifter om bekämpningsområden samt att inom dessa bekämpningsområden meddela föreskrifter om vissa åtgärder (föreläggande och förbud) för att begränsa skadeinsekternas härjningar. I nuvarande regelverk i växtskyddslagen har Skogsstyrelsen direkt i förordningen getts möjlighet att i det enskilda fallet besluta om sådana förelägganden och förbud som behövs för att begränsa vissa insekters härjningar oavsett var i landet risken för insektshärjning uppkommer. Skogsstyrelsen har därför bedömt att det saknas skäl att meddela ytterligare föreskrifter som kopplar till Skogsstyrelsens tillsyn i det enskilda fallet.

2.4 Beskrivning av vilka som berörs av regleringen

De nya föreskrifterna berör i första hand den som äger trädbevuxen mark eller bedriver skogsbruk eller lagrar virke. De enskilde skogsägaren, skogsföretagen med eget skogsinnehav samt enskilda och företag som lagrar virke.

2.5 Redogörelse för de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Enligt 7 § växtskyddslagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i andra fall än som avses i 6 § meddela föreskrifter om förbud, begränsningar eller åtgärder för att begränsa förekomsten av andra växtskadegörare än karantänskadegörare som kan medföra oacceptabla ekonomiska, miljömässiga eller sociala konsekvenser genom angrepp på trädslag som används i virkesproduktion.

Sådana föreskrifter får avse den som

1. äger trädbevuxen mark, bedriver skogsbruk eller odlar växter,
2. lagrar växter, växtprodukter eller andra föremål, eller
3. bedriver handel med växter, växtprodukter eller andra föremål.

Den myndighet som regeringen bestämmer får också i det enskilda fallet besluta om sådana förbud, begränsningar eller åtgärder som avses i första stycket. Beslutet får riktas mot den som omfattas av andra stycket.

Föreskrifter enligt första stycket och beslut enligt tredje stycket får inte förbjuda eller begränsa införsel till Sverige från ett land utanför Europeiska unionen eller en annan medlemsstat inom unionen. De får inte heller avse växtskadegörare som är förtecknade som invasiva främmande arter av unionsbetydelse i genomförandeakter som har antagits enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 av den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter.

Enligt 2 kap. 3 § växtskyddsförordningen får Skogsstyrelsen meddela föreskrifter om förbud, begränsningar eller åtgärder för att begränsa förekomsten av

1. större mörghorre (*Tomicus piniperda*, Linnaeus [BLASPI]),
2. åttatandad barkborre, även kallad granbarkborre (*Ips typographus*, Linnaeus [IPSXTY]), och
3. sextandad barkborre (*Pityogenes chalcographus*, Linnaeus [PITYCH]).

Sådana föreskrifter får avse den som

1. äger trädbevuxen mark eller bedriver skogsbruk, eller
2. lagrar virke.

Skogsstyrelsen får också i det enskilda fallet besluta om sådana förbud, begränsningar eller åtgärder som avses i första stycket. Beslutet får riktas mot den som omfattas av andra stycket.

Enligt 2 kap. 4 § växtskyddsförordningen får föreskrifter enligt 3 § inte strida mot 7 kap. 11 § andra stycket miljöbalken eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. samma balk eller med stöd av annan lag. I enskilda ärenden kan föreskrifterna därför endast tillämpas i den mån de inte strider mot ovan angivna bestämmelser.

2.6 Redogörelse för de kostnadsmässiga och andra konsekvenser insektsskadorna medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

2.6.1 Konsekvenser för ingen reglering

Uteblivna eller otillräckliga skogsskyddsåtgärder kan få betydande samhälls- och företagsekonomiska konsekvenser och kan leda till stora ekonomiska förluster. Under perioden 2018-2022 dödades cirka 32 miljoner m³sk i södra Sverige av granbarkborre till ett värde av minst 14 miljarder kronor. Skadorna skulle med all sannolikhet vara betydligt större om ingen reglering fanns då det skulle leda till mindre skogsskyddsåtgärder, såväl förebyggande åtgärder som upparbetning av stormfälld skog, och reella bekämpningsinsatser som avverkning av nyangripna träd.

Skogsägare som redan har angripen skog riskerar att få ytterligare angrepp och även angränsande och andra närbelägna fastigheter riskerar att drabbas vid uteblivna skogsskyddsåtgärder. Detta leder till ökade kostnader för mer omfattande bekämpningsinsatser. Dessutom klassas det skadade virket i stor utsträckning ned till mindre värdefulla sortiment, vilket även påverkar förädlingsledet. Granbarkborren angriper i stor utsträckning granar som normalt sett skulle gett ett betydande utfall av sågtimmer. I södra Sverige var medelpriset år 2022 för gransågtimmer 713 kr per fastkubikmeter under bark, medan motsvarande pris för granmassaved var 375 kr per fastkubikmeter under bark. Om virket inte uppfyller kraven för massaved kan det bli bränslesortiment, vilket normalt betalas med ett lägre pris än massaved.

Att arbeta med rådgivnings- och informationsinsatser är och har varit en betydande del av Skogsstyrelsens arbete för att förebygga skador på skog till följd av angrepp av växtskadegörare. Att uteslutande förlita sig på rådgivnings- och informationsinsatser bedöms dock inte vara möjligt.

Skogsägare med fastigheter som angränsar till fastigheter med insektsangripen skog har inte rådighet att utföra insektsbekämpningsåtgärder på annans mark. För att skydda sin skog från befarade insektsangrepp är skogsägare hänvisade till att det finns en tvingande reglering som är ändamålsenlig och tydlig för alla skogsägare att följa.

2.6.2 Konsekvenser för förslag om revidering av gällande föreskrifter

Det nya bemyndigandet att Skogsstyrelsen snabbt ska kunna fatta beslut om mer ingripande förbud, begränsningar eller åtgärder i det enskilda fallet utan att föreskriva om bekämpning av insektshärjning och upparbetning av skadad skog, innebär en tidsbesparing och större flexibilitet för Skogsstyrelsen än tidigare. För skogsnäringsen innebär förslaget att skogsföretagen behöver anpassa industri och avverkningsorganisation snabbare till nya regler. Det kan betyda att man behöver omprioritera från normala aktiviteter i samband med

virkesköp för att i stället informera om skadeläge och vikten av att skogsbruket gemensamt måste arbeta för att bromsa utvecklingen av angrepp. Det är svårt att bedöma kostnaderna för detta, men troligtvis kommer de totala kostnaderna öka något på grund av ökade informationsinsatser och omställningskostnader.

2.6.3 Redogörelse särskilt om bekämpningsområden

Nuvarande bekämpningsområde

Skogsstyrelsen har sedan 2006 haft särskilda föreskrifter om bekämpning av granbarkborre i olika geografiska områden med hög risk för angrepp av granbarkborre, så kallade bekämpningsområden. De nuvarande bekämpningsområdena omfattar, sedan den 1 april 2020, stora delar av Götaland och Svealand. Enligt nu gällande bestämmelser får inom ett bekämpningsområde, högst tre skogskubikmeter per hektar skadade råa granar lämnas kvar. Myndigheten kan också förelägga om att avverka och transportera bort insektsangripna råa granar inom bekämpningsområden, så kallad sök och plock. Särskilda bestämmelser gäller också för tidpunkter för borttransport av rått granvirke. Föreskrifter om bekämpningsområde ger också myndigheten ökade möjligheter att utföra tillsyn inom området. De nu gällande föreskrifterna har mer haft effekten av att utgöra ett signalvärde för skogsägare med ett budskap om allvaret i nuvarande situation med granbarkborreangrepp och vikten att vidta bekämpningsåtgärder snarare än en effektiv reglering av juridiskt bindande föreskrifter.

Process för beslut

Att besluta om bekämpningsområden med särskilda föreskrifter är en tidskrävande process som innehåller många olika moment. Det är inte ovanligt att det tar upp emot ett år innan de nya föreskrifterna kan börja gälla eftersom det finns många obligatoriska moment som måste följas när föreskrifter och allmänna råd ska tas fram, ändras eller upphävas. Det innebär också att processen behöver göras om vid förändringar av de faktiska förhållandena i naturen som motiverar bekämpningsområdenas avgränsning.

Den tidsmässigt långa processen för beslut om bekämpningsområde betyder att de nya föreskrifterna börjar gälla en relativt lång tid efter att behovet av särskild skadereglering uppstod. Konsekvensen kan bli att skadesituationen hinner förvärras om de nya föreskrifterna inte kan träda i kraft snabbt nog. Risken är således att ändamålet med föreskrifterna om bekämpningsområden uppnås för sent och att regleringen därmed blir ineffektiva och inte uppnår det avsedda resultatet.

Ett särskilt problem uppstår om skadebilden hinner förändras och utvecklas innan de nya föreskrifterna har trätt i kraft. Bekämpningsområdenas avgränsning kan således riskera att vara inaktuell redan innan föreskrifterna träder i kraft. Det innebär att föreskrifterna behöver justeras och att processen för beslut om bekämpningsområde behöver göras om, vilket erfarenhetsmässigt tar minst tre månader.

Effekter av bekämpningsområde

Vid en process- och effektutvärdering av skärpta krav för bekämpning av granbarkborre (dnr 2021/4058) bedömdes att skärpta föreskrifter inte resulterar i en signaleffekt, men att en sådan signal inte heller behövs då skogsägare redan inser allvaret och utför åtgärder i möjligaste mån. I princip samtliga verksamma i skogsbruket som kontaktades i studien uppgav att de inte hade påverkats av föreskrifterna i bekämpningsområdena då man redan arbetar för fullt med förebyggande och skadelindrande åtgärder. I områden med stora skador av exempelvis granbarkborre är de ekonomiska incitamenten hos skogsägare att vidta åtgärder för att rädda virkesvärden starka. Det finns därför inte behov av att införa legala åtgärder i form av bekämpningsområden.

Föreskrifter kring sök och plock

En annan konsekvens med att i bekämpningsområde föreskriva kring sök och plock är att man i praktiken gör majoriteten av alla skogsägare i bekämpningsområdet straffansvariga samtidigt som handläggningen sker i en sådan takt att åtgärden blir ineffektiv. Föreskrifter och allmänna råd behöver ha en sådan utformning att de är möjliga att efterleva och de behöver även vara ändamålsenligt utformade för myndighetens tillsynsarbete. Erfarenheterna har visat att så inte är fallet med de nuvarande reglerna avseende bekämpningsområden. Exempelvis är möjligheterna att arbeta med förelägganden vid angrepp på stående skog obefintliga eftersom tidsfönstret innan insekterna lämnar virket är så snävt.

Bekämpningsområde inte det viktigaste verktyget

Juridiskt bindande föreskrifter om särskilda åtgärder inom bekämpningsområden är enligt Skogsstyrelsen inte det viktigaste verktyget i arbetet med att förebygga och bekämpa framtida angrepp. Information framhålls av många tjänstemän inom myndigheten som viktigare och även om informationsinsatser bedöms som mer kostsamt för myndigheten, så har det troligen en mycket större potential att ge effekt och uppnå syftet. Signalvärdet av att utföra bekämpningsåtgärder är viktigt, men det bör kunna kommuniceras till skogsägarna på andra grunder än juridiskt bindande bekämpningsföreskrifter.

2.6.4 Föreskrifter om bekämpningsåtgärder i vissa områden utmönstras

Som framgår av föreskriftsförslaget så har Skogsstyrelsen inte för avsikt att behålla föreskrifter om bekämpningsåtgärder i vissa områden. De nu gällande föreskrifterna om särskilda bekämpningsområden har därför utmönstrats och återfinns inte i det nya föreskriftsförslaget. I de fall behov av tillsyn uppstår på grund av insektshärjningar av större omfattning bedöms den tillsynen i stället kunna utövas med stöd av den möjligheten Skogsstyrelsens har fått i 2 kap. 3 § tredje stycket växtskyddsförordningen. I den bestämmelsen anges att Skogsstyrelsen i enskilda fall får besluta om förbud, begränsningar eller åtgärder för att begränsa förekomsten av större mörghor, åttatandad barkborre och sextandad barkborre. Skogsstyrelsen bedömer att den nya regleringen ersätter det tidigare behovet av föreskrifter om

bekämpningsåtgärder. Bestämmelsen medger dessutom en för Skogsstyrelsen mer flexibel tillsyn som kan vidtas var helst i landet där tillsynsbehov uppstår och utan att särskilda föreskrifter om insektsbekämpning i vissa områden behöver meddelas.

I 1 § i föreskriftsförslaget har det lagts till information om regleringen i 2 kap. 3 § tredje stycket växtskyddsförordningen.

2.7 Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Skogsstyrelsen bedömer att den föreslagna regleringen är tillåten men går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen. Skogsstyrelsen instämmer därmed med den bedömning av behov och tillåtlighet som framgår av avsnitt 9.2 och 9.4.3 i prop. 2021/22:148 om en ny växtskyddslag.

Vid remiss år 2020 av förslaget till den nya växtskyddslagen noterade Kommerskollegium att den nya växtskyddslagen ger visst utrymme för nationella åtgärder som kan innebära strängare föreskrifter än vad som krävs enligt det harmoniserade EU-regelverket (Kollegiets dnr 2020/00530-2). Kollegiet rekommenderade därför att eventuella framtida föreskrifter som grundar sig på bemyndigandet och går utöver EU-rätten remitteras till kollegiet för bedömning.

Skogsstyrelsens bedömer i nuläget att föreskriftsförslaget inte omfattas av anmälningsproceduren för tekniska föreskrifter (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (jfr. art. 1 första stycket a), eftersom föreskriftsförslaget inte kan anses röra vare sig industriellt framställda produkter, jordbruks- eller fiskeriprodukter. Föreskriftsförslaget rör endast hanteringen/skötseln av träd/timmer innan träden/timret nått industri.

Förslaget kan dock vara anmälningspliktig på ett likartat sätt, inom WTO-samarbetets SPS-avtal (ev. växtskyddsrelaterat handelshinder). Med beaktande av Kommerskollegiums tydliga rekommendation bedömer därför Skogsstyrelsen att föreskriftsförslaget ska remitteras till Kommerskollegium för en bedömning av eventuell anmälningsplikt av tekniska regler och enligt WTO:s SPS-avtal.

2.8 Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Med beaktande av att flera av de datum och perioder som är styrande i föreskrifterna och de allmänna råden ändras i förhållande till vad som gällt tidigare bedöms det lämpligt att ikraftträdande sker utanför nämnda perioder. För att underlätta anpassning till de nya perioderna ska ikraftträdandet därför

förläggas till hösten 2024. På så sätt ges bäst möjlighet för alla skogsägare och företag som äger skog och bedriver skogsbruk att planera sin verksamhet.

UTKAST

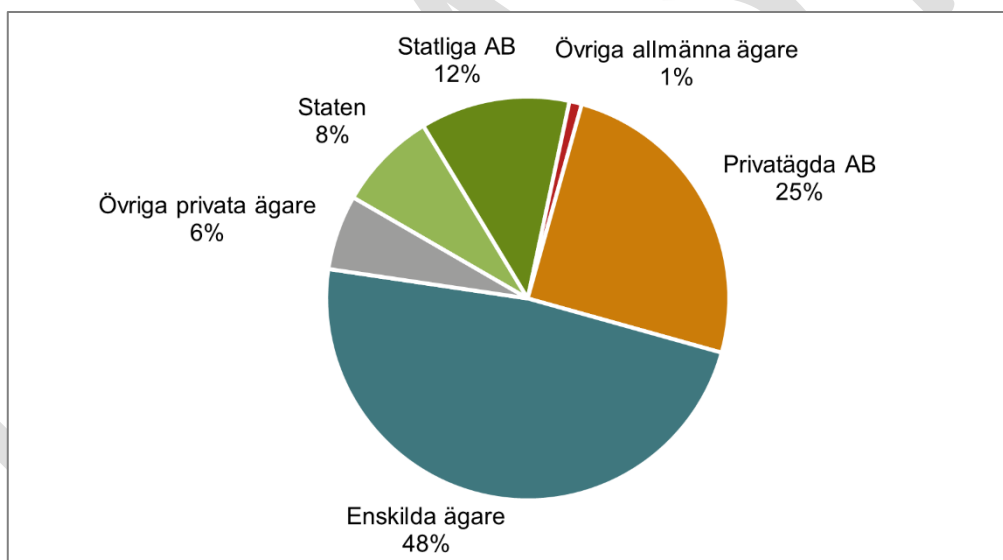
3 Konsekvenser för företag

3.1 Redogörelse för uppgifter om de företag som berörs

De som berörs av de nya föreskrifterna är skogsägare samt enskilda och företag som lagrar virke.

3.1.1 Skogsägare

Skogsägare delas in i olika ägarklasser. I ägarklass staten ingår svenska myndigheter, fonder, stiftelser med flera som har i uppdrag att förvalta statlig svensk skogsegendom. Enskilda ägare innefattar fysiska personer, dödsbon och bolag som inte är aktiebolag. Sveaskog AB är ett statligt aktiebolag vars aktier till mer än hälften förvaltas av det svenska Regeringskansliet. Svenska kommuner, landsting och regioner samt av dessa ägda aktiebolag (mer än 50 procent av aktierna), stiftelser, fonder med mera kallas övriga allmänna ägare. Övriga privata ägare är ekonomiska och ideella föreningar, bysamfälligheter, gemensamhetsskogar, allmänningar, besparingsskogar, häradsallmänningar, pensionsfonder samt religiösa samfund, stiftelser, fonder med flera som inte ingår i allmänna ägare. Övriga aktiebolag som äger skog är privatägda aktiebolag¹.

Figur 1. Fördelningen av produktiv skogsmarksareal i Sverige fördelat på ägarkategori.

Fördelningen av produktiv skogsmark per ägarklass var 2022 48 procent enskilda ägare (11,4 miljoner hektar), 25 procent privatägda aktiebolag (5,9 miljoner hektar), 12 procent statliga aktiebolag (2,8 miljoner hektar), 8 procent staten (1,9 miljoner hektar), 6 procent övriga privata ägare (1,4 miljoner hektar) och 1 procent övriga allmänna ägare (0,3 miljoner hektar). För en liten andel kan ägarklass inte avgöras².

Företagen inom skogsbruket uppvisar en stor variation med allt från större bolag till små enskilda skogsägare/företagare. Av de enskilda skogsägarna är

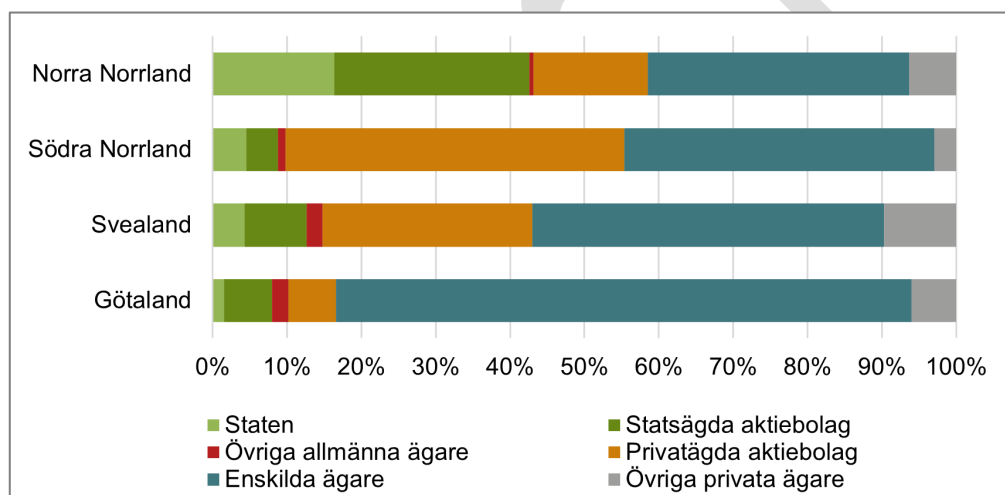
¹ Statistikfaktablad, Fastighets- och ägarstruktur i skogsbruket 2021

² Skogsstyrelsens statistikdatabas, Deklarerad areal produktiv skogsmark efter ägarklass. År 2022

det två tredjedelar som äger mindre än 20 hektar produktiv skogsmark varav hälften av dessa (108 531 stycken) äger mindre än fem hektar. En klar majoritet av skogsägarna är alltså små företag där skogsägandet inte är den huvudsakliga inkomsten³.

De enskilda skogsägarna, som till antalet utgör de flesta företagen inom skogsbruket, kan bedriva sin näringsverksamhet till exempel som enskild firma där den privata ekonomin och näringsverksamheten är tätt sammankopplade. Inkomsten från verksamheten genereras i huvudsak i samband med föryngringsavverkning och varierar i frekvens och storlek beroende på hur ofta och stora avverkningar som kan ske utifrån fastighetens storlek. Medelvärde för rotnetto (faktiskt pris med omkostnader som avverkning avdragen) kan variera mellan 300 kr till över 600 kr per måttenheten kubikmeter fast under bark, beroende på var i landet och aktuellt virkespris⁴. De enskilda skogsägarna/företagen kan vara ensamma ägare av sin skogsfastighet eller äga sin skogsfastighet som delägare tillsammans med flera andra.

Figur 2. Andel brukningsenheter av deklarerad areal produktiv skogsmark per region med fördelning per ägarklass.

Generellt äger enskilda ägare i större utsträckning produktiv skogsmark i Götaland och till viss del Svealand medan statsägda aktiebolag och privatägda aktiebolag äger mer i Norrland. Störst andel statligt ägande samt andel ägd av statsägda aktiebolag finns i norra Norrland medan Götaland och Svealand har störst andel övriga allmänna ägare. Störst andel privatägda aktiebolag finns i södra Norrland, medan störst andel liksom antal enskilda ägare finns i Götaland⁵. Antal enskilda skogsägare i Götaland är 126 572. I Svealand något färre, 92 778 ägare. I Norra Norrland finns 41 096 ägare och i Södra Norrland 42 305 ägare⁶.

³ Skogsstyrelsens statistikdatabas, Antal skogsägare efter storleksklass. År 2022

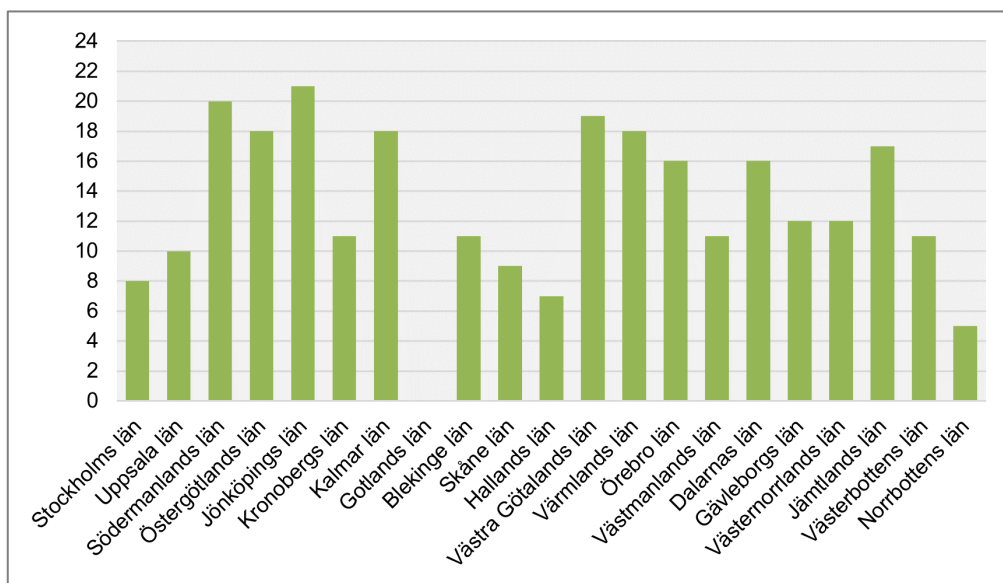
⁴ Uppgifter hämtade från Virkesrapportens databas, slutavverkning rotnetto per m³fub, SEK exkl. moms. Vintern 17/18

⁵ Skogsstyrelsens statistikdatabas, Deklarerad areal produktiv skogsmark efter region och ägarklass. År 2022

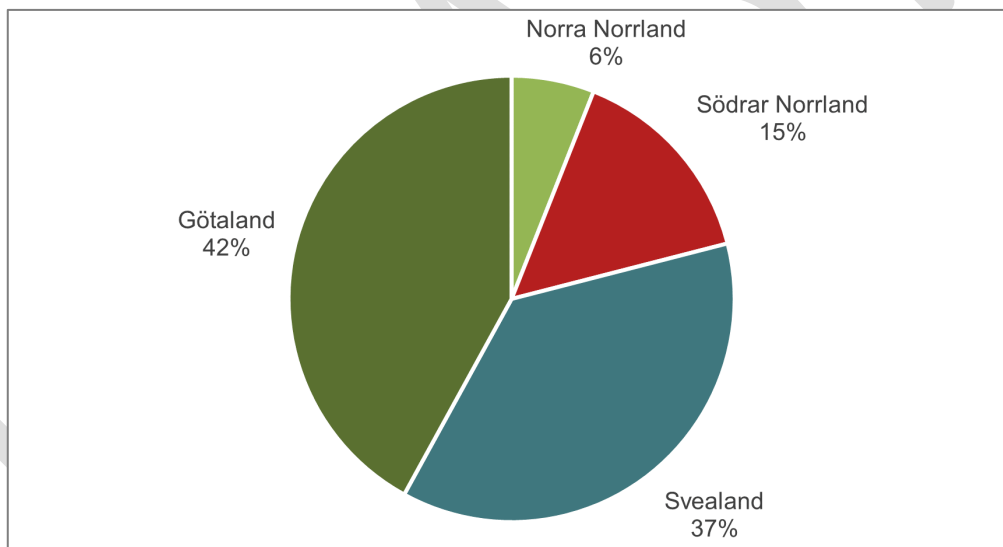
⁶ Skogsstyrelsens statistikdatabas, Antal skogsägare (fysiska personer), efter bostadsregion. År 2022

3.1.2 Virkesköpande företag

År 2020 fördelades antalet virkesköpande företag per län enligt följande:

Figur 3. Antal virkesköpande företag per län. (Källa: Skogsstyrelsens register över avverkningsanmälningar.)

Figur 4. Andel virkesköpande företag per region.

De större skogsbolagen (aktiebolag) har en organisation för sin råvaruanskaffning och äger många gånger även egen industri, såsom sågverk, massaindusti eller industri för vidareförädling av skogsråvara. Det finns skogsbolag som är renodlade skogsföretag utan egen industri, men dessa är då många gånger knutna till någon av de övriga skogsbolagens industrier. Omsättningen i dessa företag varierar självklart beroende på storlek, de största bolagen kan ha en omsättning över 10 miljarder kronor⁷.

⁷ Strukturstatistik RAPPORT 2018/12 Statistik om skogsägande 2017 (Skogsstyrelsen, juli 2018)

3.2 Redogörelse för vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Enligt 14 § skogsvårdslagen är skogsmarkens ägare skyldig att underrätta Skogsstyrelsen om exempelvis avverkning som ska ske på dennes mark. Den administrativa delen för skogsbruksföretagen består av att i samband med planering av en föryngringsavverkning även lämna de uppgifter som är obligatoriska för en anmälan om föryngringsavverkning sex veckor innan åtgärden ska utföras. De föreslagna föreskrifterna kan i många fall innebära att skogsmarkens ägare även behöver ansöka om dispens från 14 § för att få utföra åtgärder tidigare än sex veckor och/eller från 10 § för att kunna avverka skog som inte uppnått lägsta ålder för föryngringsavverkning. Ansökan om dispens kan göras i samband med en föryngringsanmälan. Idag är de flesta skogsbruksföretag anslutna till en digital tjänst där uppgifterna som lämnas till myndigheterna sker via överföring mellan företagets IT-system och Skogsstyrelsens system. Enskilda markägare kan skicka in anmälan eller ansökan via Skogsstyrelsens tjänst Mina sidor. Skogsstyrelsen tar emot 85 procent av anmälningarna om föryngringsavverkning digitalt. Skogsstyrelsens bedömning är att tidsåtgången och de administrativa kostnaderna inte förändras med anledning av de föreslagna nya föreskrifterna, då de inte innebär någon annan hantering än vad tidigare gällande lagstiftning kring skadegörare gjort.

3.3 Redogörelse för övriga kostnader

De föreslagna föreskrifterna innehåller bestämmelser som tillfälligt kan medföra ökade kostnader för företagen. Avverkning, utforsling, och/eller hantering för att göra virke otjänligt som yngelmateriel för växtskadegörare kräver resurser och därmed ökade kostnader. Föreskrifterna kan också innebära tillfälligt ökade kostnader för transporter. Över tid innebär föreskrifterna dock färre kostnader, då bestämmelserna bidrar till minskade virkesförluster. Företagen behöver inte förändra sin verksamhet med anledning av de föreslagna föreskrifterna eftersom föreskrifterna till stor del överensstämmer med föreskrifter som tidigare reglerat åtgärder för att förebygga att yngelhärdar uppkommer samt bekämpningsåtgärder när insektshärjning av större omfattning uppkommit eller vid fara för sådan insektshärjning.

3.4 Redogörelse för i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Det föreslagna regelverket gäller för alla skogsägare och företag som äger skog och lagrar virke, med undantag från dem som enbart äger skog och/eller lagrar virke inom den fjällnära skogen. De enskilda och företag som enbart äger och brukar skog inom den fjällnära skogen skulle kunna anses ha en konkurrensfördel utifrån denna reglering, då de inte berörs. Bedömningen är dock att problematiken kring gällande skadegörare inte finns inom den fjällnära skogen och därför finns heller inget behov av en reglering inom det området. Då de mest gynnsamma förhållandena för åttatandad barkborre och sextandad barkborre finns i den södra delen av landet riskerar kostnaderna för

företagen att bli högre i syd än i nord. Skogsstyrelsen bedömer att det föreslagna regelverket dock inte kommer att påverka konkurrensförhållandena för skogsägare eller skogsbruksföretag. Föreskrifterna kommer däremot att över tid minska konkurrensförhållanden då spridning av växtskadegörare, som innebär en virkesförlust och minskad inkomst för företagen, minskas. Den nya föreskriften innebär heller ingen annan omfattning av skogsägares eller skogsbruksföretagens arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt, än vad tidigare gällande lagstiftning kring skadegörare gjort.

3.5 Redogörelse för andra avseende i vilka regleringen kan komma att påverka företagen

Som allmänna råd till 5 § anges: *Risken för att röjda tallstammar med skorp bark ska tjäna som yngelmaterial för större märgborre kan minskas om röjning och hyggesrensning av tall med skorp bark utförs under perioden den 15 maj–den 31 juli inom område Norr, respektive den 1 maj–den 31 juli inom område Söder.* Detta tidsfönster är relativt kort och det bedöms därför inte möjligt att all röjning av tall med skorp bark kan ske under rekommenderad tidsperiod. Därför kan konsekvensen bli att företagen behöver prioritera bland röjningsobjekten och styra de grövre röjningarna till rekommenderad tidsperiod då risken för massförökning är liten. Om företagen har en stor andel röjningsobjekt i äldre ungskogar kan efterfrågan av röjningsresurser vara extra stor vid den aktuella tidsperioden. Det kan därför bli konkurrens om röjningsresurser som innebär att vissa företag får svårt att anlita röjningsentreprenörer som kan utföra röjningen under den säkra perioden.

I övrigt bedömer Skogsstyrelsen att regleringen inte påverkar företagen i andra avseenden än som angetts i ovanstående kapitel.

3.6 Bedömning av om särskild hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Föreskrifterna och allmänna råd gäller lika för alla ägarkategorier, såväl enskilda skogsägare som skogsägande aktiebolag. Det är många små företag som berörs i och med att de enskilda markägarna ses som småföretagare. Skogsstyrelsen bedömer att det inte är möjligt att ta särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning eftersom en effektiv bekämpning av skadeinsekter förutsätter att reglerna även omfattar små företag. Det övergripande samhällsbehovet bedömer Skogsstyrelsen vara överordnat eventuella behov hos mindre företag.

4 Konsekvenser för kommuner och regioner

Det föreslagna bestämmelserna gäller för alla skogsägare och företag som äger skog och/eller lagrar virke. I den mån kommuner och regioner äger skog och/eller lagrar virke innebär det föreslagna regelverket en skyldighet för dem att efterleva bestämmelserna. Några skyldigheter utöver denna bedöms inte föreligga.

4.1 Redogörelse för de överväganden som Skogsstyrelsen har gjort enligt 14 kap. 3 § regeringsformen

Skogsstyrelsen bedömer att den föreslagna regleringen inte påverkar det kommunala självstyret.

4.2 Redovisning av kostnadsberäkning

Den föreslagna regleringen bedöms inte utgöra några förändringar av de kommunala befogenheter eller skyldigheter eller grunderna för kommunernas eller regionernas organisation eller verksamhetsformer varför en redovisning inte är aktuell.